

Activitatea Biroului Național de Statistic în anul 2014 și prioritățile pentru anul 2015

Activitatea *Biroului Național de Statistic* (BNS) în anul 2014 a reprezentat un ansamblu coerent de acțiuni întreprinse pentru atingerea obiectivului principal constând în producerea de statistici de calitate și în termene oportune, în scopul satisfacerii la un nivel înalt a cerințelor tuturor categoriilor de utilizatori de date statistice.

Prin activitățile desfășurate în anul de raport, BNS a urmărit să asigure dezvoltarea unor mecanisme și instrumente adaptate desfășurării activităților statistice în funcție de priorități, să consolideze structura și funcționalitatea sistemului statistic național și să îmbunătățească permanent capacitatea sa de a răspunde în timp util la creșterea nevoilor de date și informații statistice ale utilizatorilor.

La stabilirea priorităților programelor statistice au fost luate în calcul și o serie de aspecte care au o importanță strategică pentru evoluția statisticilor oficiale, precum: armonizarea statisticii naționale la standardele internaționale și cele europene, fapt absolut necesar în condițiile respectării politicii statului de încadrare în organismele internaționale și parafirii Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană; cooperarea cu utilizatorii și producătorii de date statistice; adaptarea proceselor statistice la cerințele sistemului statistic național și adecvarea instrumentelor metodologice. De asemenea, BNS a ținut cont de raportul cost-eficiență al statisticilor produse, asigurând o concepție coerentă și rațională a priorităților statistice, în scopul utilizării optime a resurselor disponibile și reducerii sarcinii de răspuns a respondenților.

Producția datelor și a informațiilor statistice a reprezentat și în anul 2014 setul nodal al activității Biroului Național de Statistic, înglobând diverse procese de producție, care au antrenat marea majoritate a resurselor umane, materiale și financiare disponibile.

Anul 2014 a fost marcat de evenimente importante în plan statistic, care merită a fi puse în evidență:

- Efectuarea Recensământului Populației și Locuințelor care a avut loc în perioada 12-25 mai 2014;
- Publicarea rezultatelor parțiale ale Recensământului Populației și Locuințelor, organizat în 2014.

I. Acțiuni de importanță națională

1.1. Efectuarea Recensământului populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014, 12-25 mai.

În perioada 12 mai - 25 mai 2014 a fost efectuat Recensământul populației și al locuințelor din Republica Moldova, Recensământul locuințelor constituind o premieră pentru țara noastră. Realitățile actuale ale demografiei dictează concentrarea tot mai mare pe cunoașterea, descrierea și analiza evoluției familiilor și a gospodăriilor, ca formă esențială a modului de conviețuire umană, suport informațional statistic esențial pentru construirea politicilor de dezvoltare economică și socială a țării.

Prin strategia aplicată la Recensământul Populației și al Locuințelor ce s-a desfășurat în luna mai 2014 s-a extins fondul de informații care caracterizează evoluția în timp a familiilor, respectiv a gospodăriilor – componentele de bază ale societății.

În acest fel vor putea fi descrise în viitor tendințele principale ale evoluției familiilor și gospodăriilor, din care să se desprind prin studiu aspecte privind: fenomenul de îmbătrânire a populației; creșterea gospodăriilor de persoane singure sau a familiilor monoparentale; statutul femeilor în cadrul familiei; fenomenul migrației, în special al migrației temporare, la muncă în străinătate și altele.

Astfel de obiective, deopotrivă progresiste, dar și complexe, nu pot fi abordate fără informațiile importante ale Recensământului Populației și al Locuitorilor, mai cu seamă orientat spre asigurarea de informații pertinente și foarte detaliate, care să poată fi utilizate în lucrări și cercetări asupra unor aspecte prioritare ale dezvoltării durabile, cum sunt cele privind dezvoltarea resurselor umane, cele ale aspectelor calității vieții legate de condițiile de locuit, privind fundamentarea dezvoltării construcțiilor de locuințe și a dotărilor edilitare necesare, cele legate de mediul ambiant.

Acțiunile de pregătire și organizare a Recensământului populației și al locuitorilor au fost orientate în mod deosebit, în direcția asigurării condițiilor optime pentru colectarea datelor ce au avut loc în perioada 12- 25 mai 2014. Activitățile de pregătire și organizare desfășurate în anul 2014 s-au concretizat în:

- Definitivarea și aprobarea prin Ordinul Nr. 21 al BNS din 03.03.2014 a borderourilor și centralizatoarelor pentru toate categoriile de personal de la recensământul populației și al locuitorilor (în continuare RPL) – recenzori, instructori-controlori și efii de circumscripție;
- Definitivarea și aprobarea prin Ordinul Nr. 23 al BNS din 10.03.2014 a clasificatorului țărilor și teritoriilor și nomenclatoarelor etniilor, limbilor și religiilor;
- Elaborarea și aprobarea prin Ordinul Nr. 42 al BNS din 10.04.2014 a Instrucțiunilor pentru conducătorul organului teritorial pentru statistic (OTS) și responsabilul de RPL în OTS privind organizarea și efectuarea RPL, Precizărilor metodologice privind organizarea și efectuarea RPL în instituțiile Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne, Poliției de Frontieră și Ministerul Justiției și Precizărilor metodologice privind organizarea și efectuarea RPL în instituțiile Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Educației și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
- Definitivarea și aprobarea prin Ordinul Nr. 43 al BNS din 10.04.2014 a programelor seminarelor de instruire privind efectuarea RPL 2014, pentru efii OTS, responsabilii de RPL și efii de circumscripție, instructori-controlori, recenzori și reprezentanții ministerelor. Elaborarea materialelor de instruire a personalului de RPL (exemple-model de completare a documentației, situații-problemă, teste de verificare a cunoștințelor).
- Definitivarea și aprobarea prin Ordinul Nr. 48 al BNS din 14.04.2014 manualului personalului de RPL și alt instrumentar auxiliar necesar desfășurării recensământului (aviz de participare/informare, ecuson pentru geant etc.)
- Elaborarea și aprobarea prin Ordinul Nr. 65 al BNS din 22.05.2014 a registrului de predare-primire a documentației RPL de către OTS;
- Elaborarea chestionarelor – ghid ale RPL 2014 – 1CL, 2P, 3SCL și 4S;
- Elaborarea și prezentarea spre aprobare Parlamentului proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr.90 cu privire la recensământul populației și al locuitorilor din Republica Moldova în anul 2014, coordonarea cu instituțiile

administrației publice centrale de specialitate, finalizat cu aprobarea Legii nr.45 din 27.03.2014, publicat la 05.04.2014 în Monitorul Oficial nr.86 art.203.

- Elaborarea și prezentarea spre aprobare Guvernului proiectului de modificare a Hotărârii Guvernului nr.967 cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr.90. În rezultatul coordonării cu instituțiile administrației publice centrale abilitate Hotărârea nr. 314 aprobată de Guvern la 07.05.2014 publicat în Monitorul Oficial la 09.05.2014 nr.110-114, art. nr.342.
- Definitivarea chestionarelor de recensământ în urma dezbaterilor publice și a consultării autorităților publice centrale de specialitate și transmiterea acestora spre aprobare Comisiei Naționale pentru recensământul populației și al locuințelor.
- Elaborarea regulamentului cu privire la organizarea și desfășurarea procesului de selectare a personalului temporar din cadrul RPL 2014.
- Organizarea seminarului de informare a membrilor Consiliului Național al Tineretului din Moldova (CNTM) și responsabili de RPL referitor la campania publică de informare despre recensământ „de la OM la OM”.
- Organizarea seminarului de instruire a conducătorilor OTS, responsabililor de recensământ în OTS privind efectuarea RPL din 2014 (14-16.04.2014).
- Organizarea ședinței cu responsabili de RPL din Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării și Ministerului Justiției pentru informarea despre sarcinile fiecărui minister în corespundere cu Hotărârea de Guvern nr.967 care urmează să se întreprindă în procesul de pregătire și desfășurare a RPL (10 ianuarie 2014)
- Organizarea seminarului de instruire a recenzorilor delegați din ministerelor de resort pentru recenzarea contingentului special.
- Organizarea celei de a treia reuniuni a Consiliului Consultativ Internațional Tehnic pentru PRL 2014 din Moldova - 07 - 08.04.2014 cu participarea experților internaționali din Macedonia, Israel, România, Austria și Suedia referitor la RPL.
- Organizarea celei de a patra reuniuni a Consiliului Consultativ Internațional Tehnic pentru PRL 2014 din Moldova – 07 - 08.07.2014, unde s-au analizat activitățile post-recensământ care urmează a fi întreprinse.

Recensământul populației și al locuințelor din Republica Moldova din anul 2014 s-a realizat în conformitate cu recomandările Conferinței Statisticienilor Europeni pentru runda 2010 a recensământelor populației și locuințelor, și Legii nr.90 din 26.04.2012 ”cu privire la recensământul populației și al locuințelor din Republica Moldova în anul 2014”. În conformitate cu prevederile alin(5) art.7 al Legii sus numite recenzarea persoanelor s-a efectuat la reședință/domiciliul obișnuit al acestora, indiferent de viza de reședință indicată în buletinul de identitate. Recensământul a cuprins persoanele (indiferent de cetățenie), care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova, prezente în țară sau absente, la fel și persoanele cu ședere temporară în țară. Recensământul populației și al locuințelor din Republica Moldova a acoperit întreg teritoriul țării (cu excepția raioanelor din stînga Nistrului și a municipiului Tighina).

1.2. Publicarea rezultatelor parțiale ale Recensământului Populației și Locuințelor, organizat în 2014.

Rezultatele preliminare prezentate pentru Recensământul Populației și Locuințelor

din 12-25 mai 2014 din Republica Moldova se bazează pe datele din centralizatoarele completate manual de personalul de recensământ (recenzori, instructor-controlori și efi de circumscripție) după perioada de colectare a datelor, pentru cele 11301 sectoare, 2331 secții și 301 circumscripții de recensământ. Astfel prin însumarea acestor date au fost obținuți principalii indicatori pe raioane/municipii, care au caracter preliminar.

PRINCIPALELE REALIZĂRI

II. Diseminarea informațiilor statistice

Procesul de diseminare pe parcursul anului 2014 s-a desfășurat în baza respectării principiilor transparenței și confidențialității datelor statistice, în conformitate cu prevederile legale în vigoare privind organizarea și funcționarea statisticii oficiale în Republica Moldova și, în special, cu cele ale Codului de Practici al statisticilor europene. În ceea ce privește cererile de date ale clienților, activitatea de diseminare a informațiilor statistice s-a efectuat în condiții de maximă eficacitate și operativitate. Domeniul de diseminare a informațiilor statistice în cadrul BNS se conturează ca un complex de activități care include:

2.1. Diseminarea informației statistice standard

Date deosebit de semnificative pentru fundamentarea politicilor guvernamentale și evaluarea rezultatelor acestor politici au fost elaborate și diseminate de BNS către autoritățile administrației publice centrale și locale, dar și utilizatorilor de informații statistice din diferite domenii (mass-media, învățământ, cercetare, persoane fizice etc.), date ce au acoperit multe alte zone prioritare, respectiv cele cu privire la evoluția prețurilor de consum, numărul și structura populației ocupate și a numărului de salariați, ocupării și omajului, a condițiilor de viață și a altor domenii de interes în monitorizarea evoluției economiei naționale.

Având constant ca obiectiv al activității sale producerea și difuzarea de informații în volum complet și la timp, BNS și-a orientat politica de diseminare a datelor spre creșterea operativității și a calității acestora, sporirea și diversificarea formelor de diseminare, îmbogățite prin majorarea numărului, volumului și ariei de cuprindere a publicațiilor statistice, informării operative a tuturor utilizatorilor de informații statistice, prin emiterea în anul 2014 către mass-media a unui număr de 145 de comunicate de presă, îmbunătățirea surselor de date, inclusiv prin folosirea surselor administrative, lărgirea și perfecționarea bazei de date „StatBank”, concomitent cu facilitarea accesurilor, dar de asemenea și dezvoltarea produselor interactive de vizualizare și prezentare a informației statistice, la nivel național și în profil teritorial.

2.2. Diseminarea electronică

Activitatea de diseminare electronică prin pagina - web a Biroului s-a concretizat în anul 2014 prin:

- publicarea pe site a unui număr de 145 comunicate de presă ale BNS;
- publicații statistice, statistici teritoriale, indicatori infra-anuali și anuali;
- indicatorii socio-economici și financiari în format SDDS cu metadatele aferente, conform cerințelor specifice ale FMI;
- actualizarea bazei de date „StatBank”;
- postarea calendarelor comunicatelor de presă și ale publicațiilor statistice;
- plasarea chestionarelor pentru anchetele statistice desfășurate de BNS;

- publicarea de informații de ordin general vizînd diverse noutăți, evenimente publice organizate de BNS, anunțuri, angajări, concursuri, proiecte, licitații, alte informații de interes public etc..

Întru asigurarea cu informație specifică, detaliată a autorităților publice centrale, precum și a altor utilizatori au fost elaborate și difuzate prin poartă electronică 255 buletine statistice cu date generalizate, din care: 100 - anuale, 1 - semestrial, 51 - trimestriale și 96 - lunare.

Traficul pe site-ul BNS relevă un număr de 502 mii vizualizări realizate de 226 mii (cu circa 15% mai mulți față de 2013) vizitatori unici din 171 țări. Din total vizualizări, topul țărilor de proveniență fiind România cu 8,7%, Rusia (2,8%), SUA (1,2%), Ucraina (1,0%). Numărul de pagini accesate a fost de circa 1,8 milioane, acest fapt indicînd interesul crescut pentru accesarea on-line a informației statistice. Din numărul total al vizitelor, 42% reprezintă utilizatori noi, iar 58% - utilizatori care au revenit.

Una din cele mai accesate rubrici a paginii oficiale a fost *Formulare și clasificări* cu peste 500 mii vizualizări astfel devansînd rubrica *Comunicatele de presă*, care a fost vizualizat de 153 mii ori (8,5% din total). Comunicatele privind *Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și omajul în anul 2013*, *Numărul populației stabile al Republicii Moldova la 1 ianuarie 2013 în profil teritorial*, *Minimul de existență în anul 2013* și *Câștigul salarial mediu în anul 2013 și luna decembrie 2013* au fost cele mai accesate comunicate de presă în anul de raport.

În căutarea indicatorilor statistici vizitatorii site-ului BNS au accesat cel mai des următoarele pagini tematice: Populație, Statistica salarizării, Conturi naționale, Forța de muncă, Comerț exterior, Prețuri.

Pentru anul 2014, ar fi cazul să remarcăm și creșterea numărului accesărilor de pe un dispozitiv mobil pînă la circa 26 mii vizite (5% din total), numărul acestora a crescut de 2 ori față de anul 2013.

În anul 2014, în colaborare cu Centrul de Vizualizare a Datelor Oficiului Național de Statistică al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord au fost create 2 hărți animate noi: „*Efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile, 2007-2013*” și „*Evacuarea substanțelor poluante în aerul atmosferic, 2007-2013*”, aplicații care permit vizualizarea evoluției în timp a indicatorilor respectivi în profil teritorial.

Banca de date „StatBank” rămîne a fi unul din cele mai accesate instrumente de diseminare a datelor, oferind utilizatorilor posibilitatea creării tabelor individuale din 714 tabele existente grupate în 27 domenii statistice cu 104 subdomenii și actualizat de 919 ori cu serii de timp lunare, trimestriale și anuale. Este de menționat că, în anul 2014 a fost creat un nou domeniu - **Statistica Gender**, elaborat cu suportul *Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)* și a *Entităților Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women)* în cadrul proiectului comun ONU „*Consolidarea Sistemului Statistic Național*”. Acesta este structurat în 4 subdomenii, care conțin 25 tabele cu date statistice dezagregate pe sexe. Majoritatea indicatorilor din acest domeniu au fost calculați pentru prima dată și nu se regăsesc în alte domenii ale bazei de date. Totodată, indicatorii publicați fac parte din *Setul minim a indicatorilor gender* elaborat de către *Comisia pentru Statistică a ONU*. Datele sunt disponibile pentru perioada 2008-2013 și urmează să fie actualizate anual.

Rubrica *Statistica teritorială* a Bazei de date a fost completată în anul de referință cu 65 tabele noi, grație activității în cadrul BNS a proiectului Comun ONU „*Consolidarea sistemului statistic național*” componenta „Îmbunătățirea producerii și diseminării

statisticilor teritoriale de c tre BNS”. De asemenea, pe parcursul anului 2014 au fost create urm toarele subdomenii - **Sectorul întreprinderilor mici i mijlocii în cadrul domeniului Conturi na ionale, Consumul produselor alimentare (Nivelul de trai al popula iei), Contraven ii constatate (Justi ie)**. În total au fost create 144 tabele noi.

În anul de raport, în „StatBank” a fost ad ugat o nou func ionalitate, care reprezint datele sub form de **hart** pentru tabelele care con in variabila teritorial . Harta poate fi salvat în format *jpg* i utilizat în diverse lucr ri i analize.

Ca rezultat al suplinirii Statbank-ului cu tabele noi a crescut num rul de acces ri. Banca de date a fost consultat de 44 mii persoane din 116 ri (în cre tere fa de anul 2013 cu 8,5%).

O alt realizare în domeniul disemin rii datelor statistice este cea referitoare la coordonarea activit ii de publicare a datelor i metadatelor pe site-ul Fondului Monetar Interna ional în **sistemul SDDS-on-line** la care, al turi de Biroul Na ional de Statistic , particip Banca Na ional a Moldovei, Ministerul Finan elor i Comisia Na ional a Pie ei Financiare. Pagina cu datele SDDS a fost vizitat pe parcursul anului de referin de 3870 ori de utilizatori din 54 ri.

2.3. Publica iile statistice

Materializarea i vizualizarea activit ii întregului aparat al BNS se face posibil prin intermediul disemin rii publica iilor statistice.

Astfel, pe parcursul anului 2014 BNS a elaborat i difuzat **34 publica ii statistice**, din care **3 - cu o periodicitate trimestrial** vizînd starea i evolu ia vie ii sociale, demografice, economice i culturale a rii. Toate publica iile sunt disponibile in dou sau trei limbi. În afar de publica iile statistice pe domenii de activitate, au fost editate o serie de publica ii generale, cu serii de date extinse, cum sînt: *Anuarul statistic al Republicii Moldova, Anuarul statistic “Chi in u în cifre”, Moldova în cifre, Statistica teritorial , Situa ia social-economic a Republicii Moldova, Buletinul statistic trimestrial etc.* Acestea se bucur de o mare popularitate printre utilizatorii de date statistice i vizitatorii bibliotecii BNS. Pentru a facilita utilizarea datelor statistice i a le prezenta într-o form mai accesibil , Anuarul statistic al Republicii Moldova a fost prezentat i pe CD, tot anuarului îi apar ine nivelul cel mai ridicat al tirajelor.

Pentru reducerea cheltuielilor materiale, majoritatea publica iilor statistice au fost elaborate doar în versiune electronic , fiind plasate pentru uz liber pe pagina web a BNS.

2.4. Rela ia cu utilizatorii a fost asigurat pe parcursul anului 2014 ca o activitate primordial în cadrul ac iunilor de satisfacere a cerin elor de date ale acestora, prin intermediul sistemului de publica ii statistice editate de BNS, comunicatele de pres i prin accesarea b ncii de date „StatBank”. Astfel, în 2014 s-a r spus la un num r de circa 2.100 cereri solu ionate gratuit i 750 contra cost, din care 140 au fost adresate utilizatorilor str ini. Cele mai multe solicit ri de date au fost din domeniile: *rapoarte financiare, statistica social , pia a for ei de munc , pre uri, comer ul exterior i statistica demografic* .

Pe lîng aceste cerin e de date adresate Biroului în scris sau pe cale electronic , pe parcursul anului s-a r spus la un num r considerabil de solicit ri telefonice pentru acordarea de informa ii suplimentare privind disponibilitatea datelor i metadatelor, consultan în utilizarea informa iilor statistice i altele.

Cazurile de refuz la solicit rile de date statistice au inut de confiden ialitatea datelor individuale, divulgarea c rora contravine prevederilor Legii cu privire la statistica

oficial în Republica Moldova și Codului de practici al statisticilor europene sau lipsa informației.

III. Producția statistică

3.1. Producția statistică a fost preponderent determinată de cererea de date statistice. Reflectarea cerințelor informaționale a rezultat dintr-un proces îndelungat de consultare între producătorii de statistici oficiale și utilizatorii acestora, iar rezultatul acestor consultări a fost consemnat în **Programul lucrărilor statistice pentru anul 2014**, care a oferit baza legală a solicitărilor adresate furnizorilor de date (întreprinderi, gospodării și persoane individuale, organizații publice sau private). Programul lucrărilor statistice anual a constituit suportul alocării resurselor necesare, în special în ceea ce privește finanțarea activităților statistice.

Programul a reunit într-un ansamblu cuprinzător și coerent, lucrările statistice de bază, orientate spre satisfacerea necesităților tuturor categoriilor de utilizatori cu informații și date statistice cât mai complete și de calitate. Prin structura sa, Programul lucrărilor statistice pentru anul 2014 a pus în evidență cercetările statistice, lucrările, studiile și publicațiile statistice pe domenii bine definite dar și alte acțiuni, necesare pentru producerea în mod eficient a datelor statistice de calitate, cum ar fi: elaborarea versiunilor naționale a clasificatoarelor și nomenclatoarelor internaționale de utilitate generală, dezvoltarea și administrarea registrelor statistice, administrarea bazelor de date și metadate, etc.

3.2. Similar anilor precedenți, activitatea în domeniul **statisticii macroeconomice**, pe parcursul anului 2014, s-a axat, în primul rând, pe obținerea unui set de indicatori macroeconomici de maximă importanță, cum ar fi: *produsul intern brut, venitul național brut, venitul disponibil brut, excedentul brut de exploatare, venitul mixt brut, consumul final, economia brută, capacitatea(+)/necesarul(-) de finanțare*, care servesc drept cele mai complexe instrumente de analiză macroeconomică și generează posibilitatea reală ca societatea să își măsoare performanțele și să ajusteze obiectivele pe viitor.

În același timp, în scopul implementării metodologiei Națiunilor Unite – Sistemul Conturilor Naționale 2008 – a fost studiată metodologia Sistemului Conturilor Naționale a Organizației Națiunilor Unite, versiunea 2008 (SCN, ONU-2008).

A fost studiată și este deja în curs de aplicare metodologia de calcul a indicatorilor care, în primul rând, influențează mărimea Produsului Intern Brut (PIB) și anume: *volumului producției brute naționale; tratării armamentului; activităților de cercetare și dezvoltare*.

Tot în decursul anului precedent s-a lucrat asupra studierii și implementării metodelor:

- recalculare a produsului intern brut și componentelor acestuia în preurile medii ale anului precedent;
- lucrul cu registrul și crearea bazei de date cu extinderea indicatorilor statistici și financiari de la 90% de agenți economici până la 100%, întrucât complexitatea elaborării indicatorilor macroeconomici;
- reconciliere a calculelor trimestriale ale PIB elaborat pe categorii de resurse (divizat pe activități economice) și pe categorii de utilizări (spart pe cele apte agregate) în preuri curente, în preurile medii ale anului curent și ale

anului precedent (acoperire trimestrial și anual) și în preuri constante (preurile anului 2010);

- ajustare sezonieră a indicatorilor macroeconomici (valorii adugate brute, impozitelor și subvențiilor pe produse, consumului final al gospodăriilor populației, administrației publice, instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, formării brute de capital fix, variației stocurilor);
- implementării, și în bază trimestrială, a metodologiei și metodelor de calcul a *tabelelor fluxurilor de bunuri pentru calcularea consumului final al gospodăriilor populației și formării brute de capital fix în preuri curente și preurile medii ale anului precedent.*

De asemenea au fost efectuate trei calcule anuale pentru anul 2013 a PIB.

- *calcul preliminar* - prezentat beneficiarilor în luna martie 2014
- *calcul semidefinitiv*, - prezentat beneficiarilor în luna iunie 2014;
- *calcul actualizat* - prezentat beneficiarilor în luna decembrie 2014;

Toate calculele au fost executate pe categorii de resurse (total pe economie și activități economice) și utilizări (spart pe elemente de cheltuieli), *în preuri curente și preurile medii ale anului precedent.*

Au fost implementate și elaborate, și în bază trimestrială, tablele fluxurilor de bunuri pentru calculele consumului final al gospodăriilor populației (în COICOP) și formării brute de capital fix, în preuri curente și preurile medii ale anului precedent. Au fost implementate ajustările sezoniere a PIB în bază trimestrială. Au fost elaborate calculele privind PIB pe trimestrele anului 2014 prin metoda de resurse, total pe economie și activități economice, și în conformitate cu CAEM, REV.2

3.3. În domeniul statisticii industriei, a fost actualizat și aprobat metodologia de calcul a Indicelui Producției Industriale la nivel național de asemenea a fost elaborat metodologia de calcul a Indicelui Producției Industriale pe regiuni de dezvoltare.

Au fost elaborate sarcinile tehnice pentru modificarea programelor de prelucrare a datelor statistice din rapoartele statistice 5-CI (cap. INV) și 2-INV (trimestrial) "Cu privire la investiții" și 1-AC (trimestrial) „Autorizațiile de construire eliberate pentru clădiri”.

S-a îmbunătățit conținutul raportului statistic 1-AC „Autorizațiile de construire eliberate pentru clădiri” și tablele de ieșire pentru utilizatori.

3.4. În domeniul statisticii agriculturii au fost elaborate și completate tablele cu rezultatele finale ale primului Recensământ general agricol, ce urmează să fie publicate în ediții statistice speciale. Rezultatele finale a recensământului au fost plasate pe pagina web a BNS.

A fost efectuat complexul cercetărilor statistice exhaustive a producătorilor agricoli mari și medii și cercetărilor selective a producătorilor agricoli mici (gospodăriilor populației și gospodăriilor rurale (de fermier) cu suprafața terenurilor agricole de până la 10 ha).

Au fost elaborate în conformitate cu metodologia FAO și plasate pe pagina web a BNS balanțele produselor alimentare și utilizările lor pe anul 2013.

3.5. În domeniul statisticii comerului cu amănuntul și serviciilor de piață prestate populației au fost modificate rapoartele statistice nr.3-comerț ”Comerțul cu amănuntul” și 1-servicii „Servicii de piață prestate populației” și instrucțiunile metodologice pentru întocmirea acestora, în legătură cu punerea în aplicare a unei noi versiuni a Clasificatorului Statistic al Produselor (Bunurilor și Serviciilor).

Au fost elaborate sarcinile tehnice pentru aplicațiile informatice noi de introducere, prelucrare, verificare, validare și diseminare a datelor statistice privind: capacitatea și frecvența structurilor de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare; comerțul cu amănuntul și serviciile de piață prestate populației.

3.6. Statistica comerului intern și extern de mărfuri și servicii administrată de BNS reprezintă o bază de date completă, atât din punct de vedere al conținutului, cât și al perioadei de acoperire (1994 - 2014). Această bază reunește informațiile statistice privind exporturile și importurile de mărfuri obținute din declarațiile vamale și preluate lunar de către BNS de la Serviciul Vamal. Conține date anuale și lunare, detaliate cantitativ și valoric pe mărfuri, la nivel de 9 cifre, conform Nomenclatorului mărfurilor, pe țări de origine și destinație, pe moduri de transport.

Informațiile din baza de date constituie sursele pentru realizarea publicațiilor, rezolvarea numeroaselor solicitări de date, precum și pentru diferite proiecte de cercetare, lucrări de analiză și sinteză. În acest sens, în anul de raport, din baza de date de comerț exterior au fost extrase informații pentru realizarea notelor informative lunare de comerț exterior și a comunicatelor de presă, cât și pentru completarea unui număr impunător de chestionare internaționale pentru Fondul Monetar Internațional, Comisia de Statistică a Națiunilor Unite, FAO, Organizația de Cooperare și Dezvoltare Economică pentru Europa, EUROSTAT, Comisia Europeană, organismele internaționale specializate de produse - cafea, zahăr, precum și în adresa Comitetului de Statistică al CSI, etc.

Au fost elaborate și diseminate (prin poșta electronică) în adresa Ministerului Economiei, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ambasadelor Republicii Moldova, acreditate în străinătate - 456 de tabele statistice de mare amploare informațional (format EXCEL) privind exporturile, importurile, balanța comercială pe ansamblu, țări, grupe de țări, exportul, importul pe grupe de mărfuri și grupe de țări, exportul și importul divizat pe mărfuri, grupe de țări și țări, comerțul exterior cu fiecare țară în parte, atât pentru perioada de raport cât și perioadele corespunzătoare din anii precedenți.

Trimestrial au fost calculați indicii valorii unitare și indicii volumului fizic la mărfurile exportate și importate atât la nivel de mărfuri - grupe de țări, grupe de mărfuri - grupe de țări, cât și pe total exporturi (importuri), fiind expediați în adresa Bncii Naționale și plasați pe pagina Web a BNS.

Trimestrial s-a estimat valoarea vânzătorilor cu amănuntul și valoarea serviciilor de piață prestate populației în sectorul neorganizat de comerț și servicii (în baza datelor obținute din cercetarea bugetelor gospodăriilor casnice), totodată au fost calculați indicii de volum a vânzătorilor cu amănuntul și serviciilor de piață prestate populației (în baza indicilor preurilor de consum) atât pe sectorul neorganizat, cât și în ansamblu pe țară.

3.7. În domeniul statisticii preurilor a fost perfecționat modul de înregistrare a preurilor de consum la mărfuri-servicii reprezentative incluse în calculul IPC pentru specialități antrenate în domeniul dat din teritoriu, prin implementarea unui Soft nou cu utilizarea Tabletelor PC ARCHOS.

A fost îmbunătățită metodologia de analiză, prelucrare și procesare a informației primare privind prețurile de consum la mărfuri și servicii incluse în cercetare pentru calculul IPC 2014.

Trebuie de menționat că a fost actualizat și completat cu produse noi, conform clasificatorului COICOP, Nomenclatorul de produse și servicii reprezentative incluse în cercetare pentru calcularea IPC 2014, de asemenea s-a revizuit Nomenclatorul unităților de colectare.

A fost elaborat și implementat un soft nou privind perfecționarea metodologiei de calcul a IPC prin ajustarea influenței calității produselor asupra evoluției prețurilor, tratarea produselor sezoniere fiind totodată ajustat algoritmul de calcul al IPC în conformitate cu standardele internaționale.

Conform planului de acțiuni pentru realizarea Programului Comparabilități Internaționale a Produsului Intern Brut și parității puterii de cumpărare a valurilor naționale runda - 2014 s-au efectuat lucrări de colectare, verificare și compilare a informației privind prețurile de consum la mărfuri și servicii precum și prețurile la mașini și utilaje investiționale, materiale de construcții reprezentative incluse în cadrul PCI.

3.8. Domeniul statisticii pieței forței de muncă, în anul de referință, s-a dezvoltat prin implementarea de cercetări statistice noi, prin perfecționarea unora dintre cercetările statistice deja existente și adaptarea lor la cele mai recente regulamente europene și prin elaborarea de metodologii noi, în scopul unei mai bune armonizări a metodelor și practicilor de construire a indicatorilor în domeniu.

A fost elaborat cadrul metodologic pentru capitolul „Caracteristici economice” a formularului 2P și pentru Manualul personalului de recensământ.

Trebuie de menționat că a fost elaborat și prima variantă a conceptelor și definițiilor vizând „activitatea de muncă” conform noului standard internațional. Conceptele și definițiile vizând „activitatea de muncă” sunt elaborate în conformitate cu *Rezoluția vizând statisticile privind activitatea de muncă, ocuparea și subutilizarea forței de muncă*, adoptat de Conferința Internațională a Statisticienilor Muncii din octombrie 2013 (a 19 CISM).

A fost lansat pentru prima dată cercetarea statistică selectivă asupra întreprinderilor „Formarea profesională a salariaților” (cu date pe anul 2013). Scopul principal este de a colecta și analiza informații referitoare la formarea profesională a salariaților, tipurile de instruire/formări.

În continuarea Cercetării „Tranziția de la coală la muncă” desfășurată în luna martie 2013 a fost publicat culegerea succintă „Tranziția de la coală la muncă”. Culegerea conține informații despre caracteristicile tinerilor, care se află încă în coală, care sunt *ocupați* (inclusiv pe cont propriu), care sunt *omeri* sau se află în afara forței de muncă din alte motive, decât *instruirea / învățarea* în cadrul sistemului de educație.

3.9. În domeniul statisticii învățământului – au fost elaborați indicatori noi în domeniul educației care reflectă accesul, participarea și rezultatele educației (rata de tranziție, rata de absolvire, indicele parității de gen, etc.).

3.10. În scopul măsurării nivelului calității datelor obținute la Recensământul populației și al locuințelor. În perioada 25 mai – 28 noiembrie au fost realizate o parte din activitățile aferente Anchetei de Control (AC). Pe parcursul cercetării au fost angajați 90 recenzori și 9 controlori care au beneficiat de o instruire calitativă. De asemenea, colectarea datelor aferente AC a fost efectuată în termenii planificați.

3.11. A fost elaborat metodologia calcul rii datelor statistice privind activitatea întreprinderilor în aspect teritorial în cadrul cercet rii Anchetei Structurale Anuale (ASA).

A fost planificat e antionul ASA, realizat în anul 2015 reprezentativ conform CAEM rev.2 (la nivel de clase – 4 semne).

A fost aprobat Clasificatorul statistic al produselor (bunurilor i serviciilor), CSPM rev.2 elaborat în conformitate cu Clasificatorul produselor asociate activit ilor din Comunitatea Economic European (CPA, 2008).

S-a realizat producerea informa iei statistice pe termen scurt i termen lung de care este responsabil direc ia în ambele variante ale clasificatorului CAEM, rev.1 i 2.

S-a realizat producerea informa iei statistice din cadrul ASA reprezentativ în aspect regional - (la nivel de regiune de dezvoltare).

3.12. Tehnologia informa iei (IT). Întregul proces al produc iei statistice este asigurat de sistemul informa ional i func ionarea corespunz toare a echipamentului tehnic. Astfel, asigurarea acestora în paralel cu organizarea lucr rilor i activit ilor prev zute de Programul Lucr rilor Statistice a determinat rezultatele, în plan tehnico-informa ional în decursul anului 2014.

- A fost elaborata aplica ia informatica pentru cercetarea statistic „Formarea profesional a salaria ilor”.
- Au fost elaborate modific rile pentru aplica ia cercet rii statistice ”Repartizarea efectivului de salaria i conform m rimii salariului calculat pentru luna septembrie” (conform CAEM Rev.2).
- A fost elaborata Politica fa de asigurarea securit ii datelor cu caracter personal la prelucrarea acestora în cadrul sistemelor informa ionale de date cu caracter personal.
- A fost elaborat i aprobat documentul – ”Complet ri nr. 1 la Sarcina Tehnica a SIA “RPL”.
- A fost elaborat documentul – ”Complet ri nr. 2 la Sarcina Tehnica a SIA “RPL.
- A fost modificat proiectul - Fi a informa ional a procedurii de achizi ie pentru achizi ionarea de Achizi ionarea serviciilor de elaborare a SIA “RPL” i a echipamentului de calcul necesar.
- A fost evaluat serviciului ”Eliberarea extrasului din rapoartele financiare anuale” prestat de c tre BNS.
- Au fost modificate aplica iile informa ionale statistice conform clasificatorului CAEM rev.2.
- A fost elaborat ghidului de utilizare a sistemului e-raportare pentru angaja ii BNS i responden ii statistici privind: înregistrarea in sistem; utilizarea sistemului.

IV. Colaborarea cu institu iile partenere

4.1. În cadrul Standardului Special de Diseminare a Datelor al FMI, Biroul Na ional de Statistic în calitate de coordonator plaseaz datele statistice elaborate de

instituțiile partenere la acest standard (*BNS, Banca Națională a Moldovei, Ministerul Finanțelor și Comisia Națională pentru Piețe Financiare*).

4.2. Au continuat acțiunile de colaborare cu *Ministerul Economiei* în cadrul elaborării pronosticului și analizei indicatorilor macroeconomici; statisticii sectoriale, statisticii industriei, etc.

4.3. În colaborare cu *Comisia Națională pentru Populație și Dezvoltare* privind desfășurarea RPL 2014 s-a eficientizat procesul de înregistrare a fenomenelor mișcării naturale a populației și transmiterea datelor statistice demografice, inclusiv în format electronic. De asemenea s-a evaluat metodologia de calcul a datelor statistice demografice și s-a examinat posibilitatea îmbunătățirii acestora după publicarea rezultatelor recensământului populației și al locuitorilor din mai 2014.

4.4. În cadrul colaborării cu *Ministerul Mediului* au fost întreprinse acțiuni privind revizuirea sistemului existent de indicatori statistici în domeniul mediului, în conformitate cu Recomandările Comisiei Europene Economice și ONU privind utilizarea indicatorilor ecologici în rile Europei de Est, Caucazului și Asiei Centrale precum și revizuirea și aprobarea rapoartelor privind starea mediului și metodelor de organizare a colectării și prelucrării informației.

4.5. În colaborare cu *Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor* au fost întreprinse acțiuni întru obținerea informației privind numărul autocamionelor, autoturismelor, autobuzelor și microbuzelor, înmatriculate pentru prima dată în Republica Moldova.

4.6. BNS în colaborare cu *Ministerul Sănătății* în vederea utilizării datelor administrative pentru elaborarea publicațiilor statistice.

4.7. În cadrul colaborării cu *Serviciul Vamal* în direcția utilizării Normelor metodologice privind statisticile comerțului exterior de mărfuri și Clasificatoarelor unice de interes general aliniate la standardele ONU și Regulamentele Uniunii Europene, îmbunătățirii calității datelor obținute din declarațiile vamale, respectării normelor de confidențialitate a datelor statistice de comerț exterior. În mod regulat s-a actualizat informația statistică din baza de date pe comerțul exterior de mărfuri.

4.8. *Ministerul Afacerilor Interne* prezintă lunar și anual indicatorii statistici în profil regional și aspect gender privind nivelul de infracționalitate în Republica Moldova, conform criteriilor stabilite de către BNS.

4.9. *Ministerul Justiției* privind Sistemul automatizat de înregistrare și analiză a statisticilor penale/criminale și altor date de interes pentru sectorul justiției.

4.10. *Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor* întru obținerea listelor agenților transportatori cărora le-au fost atribuite rute regulate de pasageri și informației privind autovehiculele de marfă înmatriculate în țară, care efectuează transporturi de mărfuri internaționale și posesorii acestora;

4.11. *Agenția Turismului* întru obținerea informației privind clasificarea structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare în vederea actualizării listelor agenților economici raportați și obținerea listelor agenților de turism care au obținut licențe de turism.

4.12. În contextual celor menționate mai sus, trebuie de remarcat cooperarea strânsă și reciproc avantajoasă cu Ministerul Educației, Ministerul Tineretului și Sportului, Biroul Relații cu Diaspora, Biroul Relații Interetnice, Academia de Științe a Moldovei, Agenția

Național pentru Reglementare în Energetic, Ministerul Afacerilor Interne (Departamentul Trupelor de Carabinieri), Poliția de Frontieră, Ministerul Afacerilor Externe și Integrității Europene, Ministerul Apărării, etc.

V. Cooperarea internațională

Colaborarea internațională în domeniul statisticii presupune schimbul reciproc de informații, elaborarea datelor în conformitate cu standardele internaționale, întru asigurarea comparabilității lor, în condițiile perfecționării continue a metodelor statistice, tehnologiilor informaționale și prezentarea informației către organismele internaționale, în conformitate cu obligațiunile asumate de Republica Moldova.

BNS în anul de raport s-a bucurat de o colaborare fructuoasă și imagine pozitivă din partea organizațiilor internaționale cum ar fi: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Organizațiile Națiunilor Unite, inclusiv UNICEF, UNESCO, UNFPA, UNDP, UNIFEM, FAO, OIM, OMS, UNECE, Eurostat de asemenea și în relațiile bilaterale cu instituțiile naționale din alte țări (Azerbaidjan, Belarus, Ucraina, Kazahstan, Federația Rusă, Kîrgîzstan, România, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Suedia, Norvegia, Lituania, Serbia, Italia, Turcia, Polonia, Muntenegru, Croația, Slovacia, Slovenia, Lituania, Bosnia și Herțegovina, Letonia și Ungaria).

În anul 2013, BNS a organizat activități în cadrul:

- *Memorandumului de înțelegere între Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova și Eurostat* privind schimbul de date statistice (semnat la 07.07.2002), trimestrial transmise la Eurostat informația statistică privind exporturile și importurile Republicii Moldova, detaliate pe măruri la nivel de 9 semne a Nomenclatorului Marfurilor, pentru încercarea în baza de date COMEXT;

Este de menționat faptul că Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE), Oficiul de Statistică al Comisiei Europene (Eurostat) în parteneriat cu BNS a organizat Seminarul internațional „Statistica Migrației”, care a avut loc în perioada 08-12 septembrie 2014.

La acest eveniment au participat reprezentanții ai oficiilor naționale de statistică din Norvegia, Lituania, Polonia, Italia, Slovacia, Slovenia, Turcia, Serbia, Ungaria, Muntenegru, Mexic, precum și oficiile de statistică din Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Federația Rusă, Tadjikistan, Armenia, Kazahstan dar și reprezentanții ai ministerelor, birourilor, organizațiilor de resort, agențiilor din Republica Moldova interesate de evoluțiile procesului de migrație reflectat în statistici.

De asemenea Biroul Național de Statistică în parteneriat cu Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE) și Eurostat a organizat Seminarul la nivel înalt pentru țările Europei de Est, Caucaz și Asiei Centrale (EECCA) privind „Calitatea în Statistică”, care a avut loc în perioada 17-19 septembrie 2014.

Seminarul a fost axat pe experiențele statelor în domeniul construirii capacității oficiilor de statistică pentru modernizarea și asigurarea calității.

Oficiul de Statistică al Comisiei Europene (Eurostat) în perioada 14-17 octombrie 2014 a organizat la Chișinău cursul de instruire cu privire la Statistica Business-ului structurat.

Protocolul de cooperare în domeniul statistic între Institutul Național de Statistică din România și Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, privind suportul în dezvoltarea sistemului statistic național (semnat la 8.11.2004).

În cadrul Protocolului sus numit nu au fost efectuate activități pe parcursul anului 2014, însă sunt realizate proiecte comune în domeniul statisticii, unde au fost obținute următoarele rezultate:

- În cadrul proiectului de asistență tehnică GCP/MOL/003/ROM, acordat de către Guvernul României pentru recensământul general agricol - 2011 din Republica Moldova, proiect administrat de către FAO.

Experții FAO și INS, România au acordat consultanță și suport metodologic specialiștilor BNS în asigurarea finalizării „Recensământului General Agricol” și diseminării rezultatelor acestuia.

La etapa actuală au fost pregătite:

- Rezultatele finale a Volumului I a „Recensământului General Agricol-2011” (rezultate la nivel național). Analiza și verificarea datelor din tabele, verificarea preciziei rilor metodologice și a glosarului de termeni.

- Cercetarea și selectarea conținutului Volumului II a „Recensământului General Agricol-2011” (rezultate în profil teritorial) . Analiza și verificarea datelor din tabele, verificarea preciziei rilor metodologice și a glosarului de termeni.

- S-a aprobat varianta de tipar a Volumului I a „Recensământului General Agricol-2011” (rezultate la nivel național), de asemenea s-a verificat conținutul Volumului II a „Recensământului General Agricol-2011” (rezultate în profil teritorial) și termenii de executare a lucrărilor.

Proiectul ” Îmbunătățirea disponibilității și credibilității statisticilor regionale pentru factorii de decizie din Republica Moldova”, care se bucură de finanțare din partea Ministerului Afacerilor Externe al României prin asistență oficială pentru dezvoltare.

Principalul partener extern în cadrul acestui proiect este Institutul Național de Statistică al României, care are o experiență vastă de armonizare la standardele europene și va oferi asistență necesară în acest domeniu.

În cadrul proiectului (în cadrul componentelor) au fost realizate:

1. Suport pentru monitorizarea politicilor de dezvoltare regională prin îmbunătățirea producerii de statistici regionale și consolidarea capacităților utilizatorilor.

2. Elaborarea de recomandări pentru Guvern privind organizarea teritorială a rii în conformitate cu regulamentul Nomenclatorului Unităților Teritoriale pentru Statistică (NUTS) al Uniunii Europene (Nomenclature of Territorial Units for Statistics).

3. Suport pentru revizuirea calitativă și metodologică a Indicelui de Depravare a Ariilor Mici (IDAM).

- Proiectul ”Balanțele produselor agricole ca element obligatoriu la întocmirea bilanșelor resurselor alimentare” cu Oficiul Central de Statistică din Polonia, unde au fost efectuate următoarele activități:

În cadrul proiectului a avut loc vizite de studiu a speciali tilor BNS la Oficiul Central de Statistic din Polonia i vizite de consultan a reprezentan ilor Oficiului Central de Statistic din Polonia la Biroul Na ional de Statistic din Moldova. Ca rezultat al Proiectului de suport tehnic, va fi elaborat metodologia i efectuate calculele experimentale ale balan ei vinului, iar în viitor va fi calculat balan e ale produselor alimentare.

- Proiectul de colaborare între Republica Ceh i Republica Moldova „Suportul integrat pentru dezvoltarea statisticii demografice în Republica Moldova (2013-2015)”.

În cadrul proiectului dl Tomáš Ku era a organizat trainingul privind prognozele demografice, care se vor desf ura în patru etape. Prima etap a acestui seminar a avut loc în perioada 29.09 - 03.10.2014. Celelalte etape vor fi petrecute pe parcursul anului 2015.

- Proiectul ”Îmbun t irea Statisticilor Regionale în Republica Moldova, (EuropaAid/135392/D/SER/MD)”, începutul primei tran e pe 10 noiembrie 2014.

În cadrul proiectului a fost organizat prima întrunire (edin) cu echipa de exper i cheie din cadrul acestui proiect, unde au fost discutate propunerile privitor la calendarul întâlnirilor de lucru dintre echipa de asisten tehnic i personalul Biroului Na ional de Statistic pe fiecare component.

- A fost lansat la 18 martie 2013 Proiectul între Biroul Na ional de Statistic (BNS) al Republicii Moldova i Agen ia Suedez pentru Dezvoltare i Cooperare Interna ionale (SIDA), privind implementarea proiectului „Îmbun t irea capacit ii institu ionale în a produce statistici conform standardelor Uniunii Europene i celor interna ionale”.

În cadrul Proiectului „Îmbun t irea capacit ii institu ionale în a produce statistici conform standardelor Uniunii Europene i celor interna ionale”, a avut loc misiunea exper ilor suedezi, în cadrul c reia a fost organizat un seminar la care au participat 25 de efi ai diviziunilor BNS, de diferite nivele. Exper ii suedezi au prezentat informa ii de ansamblu a Codului de bune practici al statisticilor europene. Ulterior, 22 de reprezentan i ai BNS au participat la discu ii de grup în ceea ce prive te principiile Codului de bune practici. În acest scop, participan ii au ob inut cuno tin e suplimentare cu privire la cerin ele ce in de diviziunea pe care o reprezint . Au avut loc apte astfel de reuniuni, care au acoperit o mare parte de membri participan i din cadrul institu iei. Cuno tin ele cu privire la Codul de bune practici sunt bine r spândite, în cadrul BNS, la nivel de conducere.

Astfel, Codul de bune practici al Statisticilor Europene este un instrument important pentru agen iile de statistic , care permite de a deveni o organiza ie cu un nivel înalt de calificare i de bun func ionare.

- Memorandum de Acord între Statistica Norvegiei i Biroul Na ional de Statistic al Republicii Moldova privind Suportul în dezvoltarea Sistemului Statistic în Moldova, Proiectul nr. MDA 12/002, prin sus inerea financiar a Ministerului Afacerilor Externe i Guvernului Norvegiei, semnat la 14 februarie 2013.

Scopul acestui proiect este de a contribui la dezvoltarea sistemului statistic în Moldova.

În cadrul Memorandumului în perioada anului 2014 a fost organizat o vizită de studiu final în cadrul Statisticii Norvegiei și în cadrul Autorității Norvegiene de Cartografiere, unde a fost:

- prezentat noul sistem al Business Registrului (BR) al BNS elaborat cu suportul financiar al Oficiului de Statistică al Norvegiei. Probleme cu care se confruntă noul sistem și soluții pentru depășirea acestora;
- studiat practica funcționării BR în Norvegia. Utilizarea surselor de date administrative pentru actualizarea BR din Norvegia.

VI. Activitatea organelor teritoriale pentru statistic

Lucrurile efectuate de organele teritoriale de statistică OTS în anul 2014 ne relevă faptul, că obiectivele de bază ale acestora au constat în organizarea eficientă la nivel de unitate teritorială a proceselor de colectare a datelor de la unitățile raportoare, prelucrare corespunzătoare a informațiilor și diseminare a rezultatelor cercetărilor statistice în corespundere cu necesitățile și aspirațiile așteptate ale utilizatorilor.

Este de remarcat faptul, că o bună parte a timpului de muncă a fost destinat controlului total și permanent al datelor statistice, sub aspectul completitudinii și calității rapoartelor statistice prezentate, la fiecare etapă și fază de lucru, în principal, introducerea pe suport tehnic și validarea datelor aferente cercetărilor statistice și rapoartelor financiare (contabile), centralizării acestora și prezentării datelor generalizate către aparatul central al BNS. Astfel în anul 2014 organele teritoriale pentru statistică au prezentat la BNS peste 517 mii rapoarte, colectate de la circa 61 mii respondenți.

Sarcinile principale ale organelor teritoriale pentru statistică în anul 2014 au fost orientate spre realizarea în termenele prevăzute în programul lucrărilor statistice a cercetărilor statistice, prin ridicarea calității informațiilor, reducerea ratei non-răspuns, respectarea termenelor de transmitere a datelor către utilizatori, asigurarea continuității seriilor de date la nivel de unitate administrativ-teritorială.

O activitate importantă a OTS în anul 2014 a fost pregătirea și efectuarea Recensământului populației și a locuințelor (RPL). În acest scop direcțiile și secțiile teritoriale au fost antrenate în acțiunile premergătoare recensământului populației și a locuințelor: selectarea și contractarea personalului temporar de recensământ, instruirea recenzorilor și instructorilor controlori, identificarea spațiilor de serviciu și de depozitare a documentare pentru circumscripțiile și secțiile de recensământ în teritoriu, identificarea și închirierea mijloacelor de transport pentru necesitățile RPL în teritoriu, recepționarea instrumentarului de recensământ și a inventarului, punerea în evidență și repartizarea lor circumscripțiilor și secțiilor de recensământ, în funcție de normele stabilite, asigurarea cu legitimitate a personalului de recensământ etc. În perioada 12-25 mai Direcțiile și secțiile teritoriale pentru statistică au participat la efectuarea recensământului populației și a locuințelor.

Activitatea de diseminare a informațiilor statistice la nivel teritorial a fost destul de bogată și productivă, fapt relevat de numărul mare de materiale elaborate și difuzate diverselor categorii de utilizatori locali vizând situația social-economică a raionului/municipiului, pe

domenii statistice distincte, sub formă de rapoarte analitice (140), note informative (375) și informații operative (178), rapoarte sau tabele generalizate (în total 6586).

Direcția generală pentru statistică a municipiului Chișinău a elaborat și editat culegerea de date statistice *Chișinău în cifre, ediția anului 2014*, care este plasată pe site-ul BNS. Publicația conține date statistice importante ale municipiului Chișinău pe diverse domenii de activitate social-economice desfășurate în municipiu.

Dezvoltarea relațiilor de cooperare și parteneriat cu o serie de instituții publice la nivel local a fost preocuparea direcțiilor și secțiilor teritoriale de statistică. La nivel local au crescut solicitările de date statistice din partea diferiților utilizatori, ceea ce reprezintă o activitate adițională programului de lucru statistic și necesită un efort suplimentar. Reprezentanții OTS au oferit sprijin informațional la solicitarea diferiților utilizatori, fiind soluționate circa 5074 cereri de date statistice. Difuzarea informațiilor la solicitare s-a efectuat operativ, în baza respectării principiului transparenței și confidențialității datelor statistice. În conformitate cu prevederile legale în vigoare privind funcționarea statisticii oficiale în Republica Moldova. Cazurile de refuz al satisfacerii solicitărilor de date statistice au ținut de confidențialitatea datelor individuale, divulgarea cărora contravine prevederilor Legii cu privire la statistica oficială în Republica Moldova și Codului de bune practici al statisticilor europene, sau lipsa informațiilor.

Este de menționat faptul că reprezentanții OTS au acordat interviuri și au participat în direct la emisiuni radio, au asigurat diverse articole pe diferite teme de activitate economică sau socială a raionului. Astfel, în anul 2014 organele teritoriale pentru statistică au emis 277 comunicate de presă, cu referire la domeniile de activitate ale raionului/municipiului și organizat 44 interviuri la radio și televiziune.

VII. Managementul resurselor umane și financiare

7.1. Efectivul de personal. Asigurarea unei baze durabile de dezvoltare a sistemului statistic presupune existența resurselor umane adecvate, atât din punct de vedere numeric, cât și în special, din punct de vedere calitativ.

În aparatul central al BNS în anul 2014, efectivul - limită a constituit 196 unități de personal, al Serviciului informațional al rapoartelor financiare de pe lângă BNS (SIRF) - 11 unități, al organelor teritoriale pentru statistică - 395 unități de personal (fără personalul de interviu).

Din numărul total de posturi, 555 constituie posturile de funcționar public, din care 153 - în AC, 10 - în SIRF și 392 - în OTS.

La 31 decembrie 2014 numărul de angajați a constituit: în AC - 175 persoane, din ei 146 femei; în SIRF - 9 persoane și 7 femei; în OTS - 379, din care femei - 349 persoane.

În anul de raportare pe bază de merit au fost promovate într-o funcție publică de conducere 2 persoane, într-o funcție publică superioară 3 persoane. Au fost confirmați în funcția publică 7 debutanți.

Conform rezultatelor evaluării performanțelor profesionale li s-a conferit următorul grad de calificare la 9 funcționari publici din AC.

7.2. Indicatorii fluctuației și vechimii în muncă a personalului. Fluctuația personalului BNS s-a majorat și rămâne în continuare o problemă majoră: în anul 2014 a constituit **6,9 %** față de **3,6 %** în anul 2013. În structura fluctuației de personal cea mai mare pondere o dețin persoanele tinere.

Durata medie a stagiului de muncă în cadrul BNS constituie: **8,7** ani pentru conducerea la nivel superior, **19,0** ani pentru conducerea la nivel mediu, **15,3** ani în cazul personalului executiv.

Vârsta medie a angajaților este de **41,4** ani, ponderea tineretului sub 30 ani constituie **18,3%**, ponderea persoanelor în vârstă pensionară - **21,1%**.

Motivarea insuficientă a personalului, în special cea financiară în condițiile lipsei spațiului locativ, în deosebi pentru tineri, constituie una dintre cauzele principale a fluctuației sporite a personalului și este un impediment major în atragerea și menținerea tinerilor specialiști.

7.5. Finanțarea BNS.

Finanțarea activității sistemului BNS în anul 2014 a fost asigurată din alocații de la bugetul de stat și din mijloace provenite din comercializarea de date și publicații statistice și de la darea în arendă a încăperilor nelocuibile în subdiviziunile teritoriale de statistică și din suportul financiar din parte donatorilor externi. Utilizarea tuturor mijloacelor s-a realizat urmărind responsabilitățile ce-i revin Biroului Național de Statistică, organ de specialitate al administrației publice centrale care organizează și coordonează statistica oficială din Republica Moldova.

DIFICULTĂȚI ÎNTÂMPINATE în anul 2014

Pe parcursul anului 2014 în activitatea BNS au existat și unele disfuncționalități în derularea mai eficientă, cauzate de problemele cu care se confruntă sistemul statistic național. Aceste probleme s-au datorat următoarelor aspecte:

- resurse financiare limitate și insuficiente, necesare pentru finanțarea, realizarea și implementarea unor activități din Programul de dezvoltare strategică al BNS și implicit din Conceptul tehnic al sistemului informațional automatizat al Biroului Național de Statistică;
- lipsa de personal calificat în domeniul IT, număr mare de posturi vacante, salarizarea necorespunzătoare a specialiștilor cu pregătire IT, structura de personal necorespunzătoare și neadecvată cerințelor administrației unei arhitecturi informatice de ultimă generație;
- gradul ridicat de încălcare a personalului, pe fondul insuficienței numărului de personal;
- nerespectarea termenelor de raportare a datelor necesare Biroului de către unele instituții, precum și refuzul de prezentare a informației de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, termene stabilite prin Hotărâre de Guvern, conform Programului de lucrări statistice;
- ponderea mare a ratei non-răspunsurilor în cadrul Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice, în special în mediul urban;

- sursele administrative din cadrul autorităților responsabile de producerea indicatorilor statistici nu sunt racordate la cerințele statisticii oficiale, fapt ce limitează accesul la aceste date;
- fluctuația cadrelor rămâne în continuare o problemă majoră în cadrul BNS. Fluxul operatorilor de interviu, dar și imperfecțiunea mecanismului de gestionare cu rețeaua comună de operatori de interviu, este un impediment în asigurarea unui proces continuu de validare a datelor colectate în cadrul cercetărilor selective în gospodării;
- Motivarea insuficientă a personalului, în special cea financiară în condițiile lipsei spațiului locativ, în deosebi pentru tineri, constituie una dintre cauzele principale a fluctuației sporite a personalului și este un impediment major în atragerea și menținerea tinerilor specialiști.
- insuficiența deprinderilor de cunoaștere a limbii engleze și franceze, care împiedică familiarizarea cu standardele internaționale în domeniul statistic și cele mai bune practici ale altor țări.
- competențe limitate ale utilizatorilor în utilizarea și interpretarea datelor statistice, etc.

PRIORITĂȚILE BIROULUI NAȚIONAL DE STATISTICĂ ÎN ANUL 2015

Obiectivul major al activității Biroului Național de Statistică este producerea și diseminarea datelor statistice necesare elaborării, implementării, monitorizării și evaluării politicilor naționale în domeniul social-economic, conform standardelor și metodologiilor internaționale, în special celor UE, armonizate pe principiul calității și eficienței. În general, în anul curent, BNS va continua desfășurarea activităților într-un îmbunătățirea calității statisticilor existente și întărirea încrederii utilizatorilor în datele diseminate și metodele statistice utilizate.

Pentru menținerea și creșterea activității sale, concretizarea politicii guvernamentale în domeniul statistic, BNS și-a propus pentru anul 2015 o serie de priorități, dintre care cele mai importante sunt următoarele:

- ❖ **Procesarea datelor Recensământului populației și al locuințelor în 2014:**
 - Captarea, verificarea primară, efectuarea controlului logic și redactarea datelor RPL (procesarea datelor RPL);
 - Stabilirea procedurilor de importare indirectă a locuințelor/ gospodăriilor/persoanelor necuprinse la RPL din sursele administrative.
 - Îmbunătățirea metodologiei de calcul a numărului populației și indicatorilor demografici după publicarea rezultatelor RPL 2014.
 - Studiarea surselor de date administrative care sunt de încredere de APC și alte instituții în scopul utilizării lor pentru completarea bazei de date de la recensământ.
- ❖ **Perfecționarea sistemului tehnic informațional al Biroului Național de Statistică, în special prin:**
 - Instalarea și configurarea software-ului antivirus pe server și pe stațiile de lucru.
 - Dezvoltarea SIA BNS "e-Reportare".
 - Elaborarea Proiectului Tehnic al SIA "RPL".
 - Proiectarea și crearea BD a SIA "RPL".

- Elaborarea și testarea sub-sistemelor “Întocmirea centralizatoarelor de totalizare pe recensământ (rezultatele preliminare)”; “Perfectarea documentației de recensământ”; “Procesarea materialului RPL și controlul integrității informației procesate”.
 - Livrarea, instalarea și configurarea a sub-sistemelor “Întocmirea centralizatoarelor de totalizare pe recensământ (rezultatele preliminare)”; “Perfectarea documentației de recensământ”; “Procesarea materialului RPL și controlul integrității informației procesate”.
 - Predarea în exploatarea experimentală a sub-sistemelor „Întocmirea centralizatoarelor de totalizare pe recensământ (rezultatele preliminare)”; „Perfectarea documentației de recensământ”; „Procesarea materialului RPL și controlul integrității informației procesate”.
 - Predarea în exploatarea industrială a sub-sistemelor “Întocmirea centralizatoarelor de totalizare pe recensământ (rezultatele preliminare)”; “Perfectarea documentației de recensământ”; “Procesarea materialului RPL și controlul integrității informației procesate”.
- ❖ **Continuarea procesului de îmbunătățire a sistemului de indicatori, metodologiilor de calcul a acestora, sistemului de cercetări statistice în conformitate cu normele Uniunii Europene, în special:**
- Implementarea, începând cu trimestrul I 2015, a Clasificatorului activităților din economia națională - CAEM Rev. 2. și elaborarea indicatorilor macroeconomici în conformitate cu CAEM REV.2.
 - Perfectarea echilibrării tabelii resurse-utilizări în bază anuală, utilizând informațiile descifrate la nivel de produs (tabela de fluxuri de bunuri, descifările consumurilor din Anchetă structurală).
 - Recalcularea seriei dinamice pentru anii 1995-2013 a produsului intern brut în preurile anului 2010. Aplicarea ajustărilor sezoniere.
 - Perfectarea sistemului de indicatori statistici vizînd mediul în conformitate cu recomandările CEE ONU pentru țările Europei de Est, Caucaz și Asia Centrală.
 - Recalcularea seriilor de timp a Indicelui Producției Industriale (IPI) în retrospectiv pentru anii precedenți în structura Clasificatorului Activităților Economice Rev.2 (NACE Rev.2, ISIC Rev.4), care a fost implementat în statisticile pe termen scurt începînd cu luna ianuarie 2014.
 - Recalcularea seriilor de timp a IPI, calculat în bază fixă în structura unui nou an de bază, în retrospectiv pentru anii precedenți noului an de bază.
 - Perfectarea metodelor de observare statistică a activității investiționale și de construcții a agenților economici, pe baza combinării metodelor exhaustive și selective de observare.
 - Perfectarea sistemului de indicatori și metodologiei de calcul privind cercetarea statistică pe termen scurt în construcții și a metodologiei de calcul a indicilor preurilor în construcții.
 - Perfectarea în continuare a sistemului de indicatori statistici și metodologiei de calcul ai acestora în următoarele domenii statistice: comerțul exterior de mărfuri, comerțul exterior de servicii, comerțul interior de bunuri și servicii, transporturile, turismul și tehnologiile informaționale.

- Studiarea Recomandărilor metodologice internaționale privind statistica turismului întru revizuirea conceptelor și definițiilor de bază în acest domeniu.
- Studiarea posibilităților de elaborare a IAPC (Indicele Armonizat al Prețurilor de Consum) ajustat la cerințele UE.
- Calcularea prețurilor medii, verificarea, completarea chestionarelor cu informații privind prețurile la mărfurile de consum reprezentative incluse în cercetare în cadrul PCI runda-2014 și transmiterea la Comitetul Interstatal pentru Statistică al CSI.
- Calcularea prețurilor medii la materiale de construcții reprezentative incluse în cercetare în cadrul PCI runda -2014, completarea chestionarelor și transmiterea la Comitetul Interstatal pentru Statistică al CSI.
- Analizarea tabelelor diagnostice cu date preliminare privind prețurile la materiale investiționale, concretizarea prețurilor și transmiterea la Comitetul Interstatal pentru Statistică al CSI.
- Studiarea posibilităților de organizare a cercetării statistice Ancheta locurilor de muncă vacante, conform normelor UE;
- Elaborarea metodologiei privind organizarea și lansarea cercetării statistice asupra gospodăriilor populației „Tranziția de la coală la muncă, runda II”, ca modul atașat la AFM. Organizarea și lansarea cercetării statistice asupra gospodăriilor populației „Munca voluntară”, ca modul atașat la AFM
- Elaborarea conceptelor și definițiilor statistice privind antreprenoriatul feminin și metodologiei privind studiul Antreprenoriatul din perspectiva de gen.
- Elaborarea notelor analitice privind situația femeilor în contextul procesului de îmbunătățire, migrațiune și alte aspecte socio-economice.
- Revizuirea metodologiei de calculare a pragului sârției, inclusiv efectuarea calculelor experimentale privind deprivarea populației.
- Documentarea procesului de colectare a datelor pentru domeniile statistica educației, Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC), statistica utilităților publice.
- Îmbunătățirea continuă a Sistemului de înregistrare al actelor stare civilă și Sistemului evidenței statistice a mișcării naturale a populației întru asigurarea complexității, operativității și exactității datelor vizând evenimentele demografice.
- Analiza impactului indicatorilor introduși în CBGC asupra estimatorilor de bază privind veniturile și cheltuielile populației.
- Elaborarea unui nou complex de programe pentru statisticile comerțului exterior de mărfuri;
- Ajustarea clasificatorului național MoldCED conform clasificării internaționale ISCED2011.

❖ **Perfecționarea metodelor de eantionare și inferență statistică, prin:**

- Perfecționării metodelor de eantionare și inferență statistică atât pentru cercetările din cadrul domeniului economic, cât și al gospodăriilor casnice
- Elaborării metodologiei de creare a chestionarelor (questionnaires design).

- ❖ **Dezvoltarea diseminării informației statistice, în special:**
 - Perfectionarea și extinderea *Bancii de date statistice* cu noi indicatori în domeniul statistic;
 - Elaborarea și asigurarea accesului larg la sistemul de metadate: documentarea metodologiilor statistice, a descrierii cercetărilor și proceselor statistice.
 - Asigurarea diseminării informației conform Standardului Special de Diseminare a Datelor al FMI.

- ❖ **Perfectionarea coordonării în cadrul sistemului statistic național, în special prin:**
 - Intensificarea activității Consiliului Național pentru Statistică ;
 - Extinderea accesului în scopuri statistice a BNS la datele din registrele administrative;

- ❖ **Dezvoltarea colaborării internaționale în domeniul statisticii, în special, cu Eurostat și statele membre ale Uniunii Europene în vederea armonizării statisticii naționale cu standardele UE prin:**
 - Consolidarea cooperării internaționale în cadrul Acordurilor și Protocoloalelor de cooperare semnate de către BNS cu partenerii străini (Eurostat, FAO, UNDP, TICA, CSI, Oficiile de Statisticale: Norvegiei, României, Suediei, Ucrainei, Kazahstan, Kirgîzstan, Federației Ruse etc.)
 - Prezentarea informației statistice calitative în adresa organizațiilor internaționale conform obligațiilor Republicii Moldova.
 - Elaborarea și promovarea propunerilor de proiecte în cadrul asistenței tehnice acordate de UE (Twining, TAIEX etc.).
 - Elaborarea și promovarea proiectului pentru asistență tehnică acordată de Banca Mondială în cadrul fondului ECASSTAT (pentru rile Europei de Est și statele CSI).
 - Elaborarea Raportului de Progres (semestrial) cu privire la realizarea acțiunilor în cadrul Planului Național de Acțiuni pentru implementarea acordului de Asocieri RM-UE 2013-2016.

- ❖ **Îmbunătățirea managementului resurselor umane, ridicarea nivelului de calificare a cadrelor, prin perfectarea și certificarea specialiștilor din cadrul BNS.**